

historische kring huizen

Secretariaat: Mw. M. Brouwer-Nijeboer, Van Houtenlaan 19,
1272 KC Huizen, tel. 54994

Ledenadministratie: Mw. T. Rooth, Punter 13, 1276 CX Huizen
tel. 64535

Contactadres Redactie Berichtenblad: Mw. W. van Noppen,
Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, tel. 53783

H U I Z E R K R I N G B E R I C H T E N
8e jaargang, nr. 3, oktober 1987

Aan de leden van de Historische Kring Huizen,

oktober 1987

Graag nodigt het Bestuur u weer uit voor een ledenavond en wel op:

MAANDAG 16 NOVEMBER 1987, om 20.00 uur in de Boerderij, Hellingstraat.

Het onderwerp van deze avond zal zijn:

Een terugblik op de Huizer Dag van 29 augustus 1987 en
een terugblik op de Monumentendag van 12 september 1987.

Er zullen (video)films en dia's worden vertoond van de diverse activiteiten in ons dorp tijdens deze zeer geslaagde "historische" dagen.

In de pauze krijgen bezoekers ruime gelegenheid hun historische verzamelingen ten toon te stellen, gegevens uit te wisselen en/of voorwerpen te ruilen. Daarbij kan gedacht worden aan familiefoto's of andere familie-gegevens, gebruiksvoorwerpen, oude schoolboeken, poëzie-albums, fossielen, pijpekoppen, documenten met betrekking tot Huizen of het Gooi, (klederdracht)mutsen, knopen, oude prentbriefkaarten, reclame-materiaal, enz. enz.

Bij de organisatie van de Huizer Dag en van de Monumentendag is nauw samengewerkt tussen de Historische Kring Huizen en de Stichting Huizer Museum; het doet ons dan ook genoegen u in dit verband te kunnen mededelen, dat eind juni van dit jaar door vertegenwoordigers van de besturen van beide organisaties goede afspraken gemaakt zijn over de inhoud van de samenwerking, waar elke organisatie naar zijn aard aan bijdraagt. Kort samengevat heeft de Stichting Huizer Museum zich tot doel gesteld te komen tot de realisatie van een Huizer Museum, waarin het oude Huizen met zijn gebruiken en gewoonten herleeft. De Historische Kring Huizen heeft als doel het wekken van belangstelling voor de historie van Huizen en waar mogelijk bewaren, i.c. dialect, monumenten, klederdracht, enz. De Kring kent als activiteiten het houden van 4 à 5 ledenavonden per jaar, het uitgeven van een 'Berichtenblad' 4 à 5 maal per jaar, waarbij/waarin historische onderwerpen worden behandeld. In een goede samenwerking zal veel historisch belangrijk werk verzet kunnen worden.

Om de samenwerking een goede basis te geven is voorts overeengekomen dat Mevrouw T. Kruijmer-Vos (bestuurslid van de Historische Kring Huizen) zitting zal nemen in het bestuur van de Stichting Huizer Museum. Naast Mevrouw J. Rebel-Gooijer zal Mevrouw Kruijmer zich als tweede gezamenlijk bestuurslid inspannen om de band tussen de besturen hechter en de afstemming van activiteiten op elkaar beter te doen worden, ten dienste van een ieder die belangstelling voor de historie heeft en daar iets mee wil doen.

Graag tot ziens in de Boerderij op maandagavond 16 november om 20.00 uur.

Met vriendelijke groeten,

G.J. Knoop, voorzitter

Geachte lezer,

Omdat er bij het kopiëren wat mis is gegaan,
zijn de pagina's vanaf blz. 2 allemaal één
blaadje opgeschoven.

Hierdoor is de vertaling van blz. 2 aan de
achterkant van deze terecht gekomen.

Bij voorbaat onze excuses voor dit ongemak.

De redactie.

Haarlem den 10 October 1845
 159 het redden van 2 personen in
 8087 Lee door Fymen Vosfer, en
Jan Leeman
 Bylagen 3.

De Heer Staatsraad Gouverneur over de provincie overijssel, heeft aan my tot commissie van den Burgermeester van Schoorland, betreffende de edelmoedige daad van den Heizer Vosfer Fymen Vosfer en zijn knecht Simen aan den Schipper J. G. Kreiler in diens boot in den nacht van den 19-20 Augustus t. j. op de hoogte tusschen Elburg en Harderwijk toen laatsgemoenden leed op hun tuinkens vaartuig in leersgeraar bevonden.

Van die stukken heb ik de een kerby af-
 schreften aan Uld te doen geroorden, met
 uitnodiging om op een geante myse en
 zoo dat had geschieden het eenige openbaar
heid, aan genoemden Fymen Vosfer
en zijn knecht, myne bysondere terredien
heid te betrugten over hun moedigen edel
gedrag, in deze aan den dag gelegd.

Daar het intusfchen aan de staatschappy
 tot nut van algemeen behoort, om
 dergelyke daden van moerschliendheid
 daartoe termen zynde, in het openbaar
 te huldigen, tot heb ik de een uld, des
geraden achtende in ontreging te geren
om van het voogerallene aan die staat
schappy mede deeling te doen.

De Staatsraad Gouverneur
 der Provincie Overijssel
Van Eyck

Caar
 1/11

Aan
 den Heer Burgemeester
 van Heizen

Haarlem den 10^e October 1845.

De Heer Staatsraad Gouverneur (Commissaris der Koningin) voor de provincie overijssel, heeft aan mij tot kennisneming toegezonden drie missiven (officiële brieven) van de Burgemeester van Schokland, betreffende de edelmoedige daad van den Huizer Visscher Tijmen Visscher en zijn knecht (Jan Zeeman) bewezen aan den schipper I.G.Kruilen en diens knecht in den nacht van den 19-20 Augustus 11, op de hoogte tusschen Elburg en Harderwijk toen laatst genoemden zich op hun zinkend vaartuig in levensgevaar bevonden.

Van die stukken heb ik de eer hierbij afschriften aan UEd. te doen geworden, met uitnoodiging om op eens gepaste wijze en zoo dit kan geschieden met eenige openbaarheid, aan genoemden Tijmen Visscher en zijn knecht, mijne bijzondere tevredenheid te betuigen over hun moedig en edel gedrag, in deze aan den dag gelegd.

Daar het intusschen aan de Maatschappij tot Nut van 't algemeen behoort, om diesgelijke daden van menschlievendheid daartoe termen zijnde, in het openbaar te huldigen, zoo heb ik de eer UEd, des geraden achtende in overweging te geven om van het voorgevallene aan die Maatschappij mededeeling te doen.

De Staatsraad Gouverneur
der Provincie Noord Holland.

van Ewyck

Aan
den Heer Burgemeester
van Huizen.

In 1845 was Hendrik Rebel burgemeester en Huizen telde toen ± 2490
inwoners.

M.P.Rooth.

Ter afsluiting van het schooljaar heeft de Dr. Maria Montessorischool in Huizen zich twee weken lang gebogen over "100 jaar geleden". De Historische Kring Huizen heeft daaraan op verschillende manieren meegeholpen:

- door lesmateriaal beschikbaar te stellen aan het personeel van de school;
- door middel van een diaserie met een verhaal;
- door middel van een wandeling door Oud-Huizen: (1) met personeel en ouders en (2) met de schooljeugd;
- door een klederdrachtshow met een kleine vertegenwoordiging van de Klederdrachtgroep;
- door de kinderen een lied te leren opzeggen in het Huizer dialect;
- en door aanwezig te zijn tijdens een expositie in het schoolgebouw met wat historische schoolspullen!

Zoals u uit de onderstaande reacties van enkele kinderen kunt lezen, werd een en ander enthousiast ontvangen.

A. Kruijning-Teeuwissen

Beste mevrouw Kruijning

We bedanken u omdat u ons zoveel verteld heeft over hoe de tijd vroeger was.

En ik vond de wandeling ook heel leuk
En de dia's waren ook heel mooi.

Met Jos hebben wij 2 dingen voor de tentoonstelling gedaan.

1. We moesten allemaal spreekwoorden onschrijven en dan moesten we bij een van de spreekwoorden een tekening maken.

2. We moesten allemaal iendia uit roeben en daar moesten wij dan een verhaal over schrijven en dan op plakken op een geel vel.

En dan moesten wij er een tekening bij maken.

U nog heel hartelijk bedankt voor het aanleren van het huizer lied.

Gastia Coenders.

Dr. Maria Montessorischool sluit seizoen af
kleinw.-blad voor Huisen 2-7-1987.
**Groot enthousiasme voor
 project 100 jaar geleden**

Beste mensen van de Histoische
 Kring

Ik vond het heel leuk dat u er was.
 Maar dat liedje vond ik wel een beetje
 moeilijk, maar gelukkig kende ik
 het melodieje.

Groetjes van Linda

Beste mevrouw Kruining

Ik vond dat u hele leuke dia's liet zien
 't Lied van ons daar dat kan ik uit mn
 hoofd en ik vind 't ook heel leuk

Een dokter Maria Montessori leerling

Salitha

Hallo mevrouw Kruining

Ik vond het erg leuk dat u bij
 ons was.

Ik vond het lied het leukste nu
 kan ik echt thuis praten.
 Heeft u het ook al bij anderen scho-
 len gedaan?

Bei Anna

Het Huizer lied dat aan de kinderen van de Maria Montessorischool is geleerd gaat als volgt (op de wijs van 'Oh, mijn lieve Clementine'):

Ons darp

Wij wōnen in 't darpie Huizen.
Huizen in 't mooie Gooi.
Daer binnen zelfs nog korenvelden
En de hooibarg is nog hooi.

Je kunnen kuieren in de bossen.
Op de hai en langst 't strangd.
Je kunnen mot de bōot gaen varen
Of vissen an de havenkangt.

Voegels breuien in de bōomen.
In 't riet langs onze kust.
De beesies houwen nèt as minsen
Van de stilte en de rust.

Ja wij houwen van ons darpie
Waar ut rustig is en mooi.
Houw jīj ok zōo van de stilte?
Kom dan naer ons darp in 't Gooi.

Ons dorp

Wij wonen in het dorpje Huizen.
Huizen in het mooie Gooi.
Daar zijn nog de korenvelden
En in de hooiberg is nog hooi.

Je kunt er wand'len in de bossen.
Op de heide, langs het strand.
Je kunt er met een bootje varen
Of vissen aan de havenkant.

Vogels broeden in de bomen.
In het riet langs onze kust.
En zij houden nèt als mensen
Van de stilte en de rust.

Ja wij houden van ons dorpje
Waar het rustig is en mooi.
Houdt u ook zó van de stilte?
Kom dan naar ons dorp in 't Gooi.

A. Kruijning-Teeuwissen

VERZOEK OM INLICHTINGEN

Vorige maand is de familie R.B.H.M. Casander komen wonen op de Meentweg 22 in Huizen (de 'antiek-boerderij' van de laatste jaren). De heer Casander zou erg graag in contact komen met mensen die hem iets kunnen vertellen van de voor-geschiedenis van de boerderij. Misschien zijn er nog oude foto's van of verhalen over bewoners? Wie heeft het huis bewoond? Was het altijd al een boerderij?

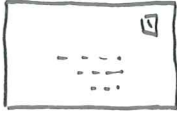
Bij voorbaat dank voor de moeite. Eventuele gegevens kunt u ook doorgeven aan mw. A. Kruijning, Driftweg 151, Huizen (tel. 54776).

ARCHEOLOGISCHE WERKGEMEENSCHAP NAERDINCKLANT

Twee lezingen van deze vereniging staan binnenkort op het programma: belang-stellenden zijn welkom in de Vaart, Vaartweg 163, te Hilversum om 20.00 uur.

Dinsdag 13 oktober 1987: Drs. J.W.M. Roebroeks over "De Belvédere". De lezing zal gaan over de oud-paleolitische bewoning die is aangetroffen in de groeve 'De Belvédere' in Maastricht.

Dinsdag 10 november 1987: Mw. Drs. A.L. van Gijn over "Gebruikssporen analyse van laat-neolitische vuursteenasmblages". Verslag van haar onderzoek naar microscopische sporen op vuursteen, die iets kunnen vertellen over de functie en het gebruik van het artefact.

Huizen, 20 Augustus 1924.

Lieve Meutjen Aartjen,

Gisteren kwam de post je brief brengen en vanaâwud zit ik al an de keukentafel je vrôm te schrijven.

Je schijnen nogal haast te hemmen mot m'n angtwoord.

Nou, ik het je brief êlezen, wat zeg ik... m'n oôgen vleugen over de regels over! Vurral too je het over Gradus hadden.

Ik kan je één ding meteênen wel zeggen; ik het totaal gien zinnighaid in Gradus. Nooit êhad en het zal wel nooit kommen ôkke! Laet dat mar d'r ies goôd tot je deurdringen. Ik snap niht wat je anhalen. Om je zoô in te laeten palmen deur zoô'n klesmaier! Want klessen kan die. Freek Braier zou d'r een toer an hemmen.

Neejen Meutjen, vur mijn gien joôn van Stein van Matjen Plens.

Al schijt ie gouwe tientjies, dan zou ik t'um nog niht wullen hemmen. t'Is zunde da'k het zeg... Mar nou weet je gelijk waar je an too binnen.

Ik snap best dat jelui het goôd mot me bedoelen, mar je zitten op de verkeerde weg. Ik zal m'n aigen paadjen wel volgen. En dat paadjen zal ik samen mot Freek inslaen! Ja, je lezen het goôd, môt Freek!

Toovallig binnen we het gisterenaâwud samen eêns êwurren. Hier, in de keuken.

Je motten weten dat ik een bietjen van m'n apperdepoo of was deur je schrijven. En too hem ik de brief an Freek vurêlezen. Nou, dàt gaf de deurslag! De koegel is deur de kerk.

Ik hoop nou mar dat jelui dee lapzwanser van een Gradus uit je hoôfd zetten en dat Freek d'r vur in de plaes komt. Want we werken wel op een trouwdag an. Daer kan je op rekeren.

We binnen van plan om mot Keuninginnedag op darp an te kommen. Mot de auto netuurlijk! Dan kan ik de femielje mooi m'n vrijer laeten zien. Want hij mag t'r wezen hoor!

Ik bin zuiver groô's op t'um.

En dan rijen we gelijk een paar mol vur Stein d'r huis op en neer, dan weten dee ôk waar ze an too binnen!

Nou hoop ik mar dat jelui Freek en mijn wullen hemmen dee dag. Mar as ik je brief goôd lees, bin ik daer nijt zoô bange vur.

Het spreekt vanzelf dat jij de eerste binnen dee we andoônen. Daernae gaenen we naer onze maiden.

Zoô, dat is dat. Nou mot ik je nog wat vertellen.

Nijt schrikken en je aigen overstuur maken, want dat helpt toch nijt... het kwaad is al geschied; ik het m'n Huizere kleren ôvvedaen!

Jazeker, je nichien loôpt rôngd in buitenkleren.

Freek kan het nijt ôfwônderen. Hij vijndt dat ik t'r heêl mooi instae.

Ikzelf môt'r nog arg an wennen. As ik vur de spiegel stae dan lijkt het net of t'r een aar mins naer m'n staet te kijken.

Gelukkig is Coba mot me mie êweest om kleren te koôpen.

We binnen samen op Putten annegaen en hemmen daer alles êkocht. Nou ja, alles... vurloôpig kan ik het t'r wel miedoôn: twee jurken, een jas, een hoed, kousen en schoônen en ongergoôd. Want wat wij onger onze Huizere kleren dragen past'r njit onger. Ik was glâd los too we thuis kwammen.

Mar wat hemmen we een schikkie êhad, dee dag. Heêl onnoôzel!

We kunnen goôd akkederen mot mekaar. Ik had me gien betere makker kunnen wensen.

Ik kan merken dat het de leste tijd heêl goôd mot Coba gaet. Sins mijnheer de dokter uit Apeldoorn an d'r uitêlegen het hoo ze Klaas en de ooievaar op een ofstangd mot houwen, is ze een ainde oppeknapt!

De klaine lieverd is alweer negen maanden en Coba loôpt nog vrij rongd te stappen.

Ze komt me nou alle marreges helpen en Stientjen komt de middagen.

Neejen, ik het het best vur mekaar hier.

Alleênig motten Freek en ik een keertjen mot mijnheer Van Lookeren praten. Hoo dat nou veder mot as wij voordeimie wullen gaen trouwen.

Vandaag of marregen mar effen ankaerten.

Veder binnen de kijer van onze Lijs ôk weer op darp an.

Mar ze het me wel twee op m'n dak êstuurd!

Da's nou echt wat vur Lijs. Vragen of t'r één mag kommen en dan harde nummer twee miegeven.

Het is dat Goôsen zoô'n makkelijk joôntjen is, aarst had ik t'um opslag weer op't spoor êzet.

Mar ik het gien kijnd an d'um êhad. Hij en Waimpie konnen mooi samen op het erf speûlen. Parte keren hemmen ze nog een bosschoppien vur me êdaen en Freek en ik hemmen ze ok nog mie êneumen om brommels te zeuken.

Dee hij je hier zat!

Mar heerrokken, wat zaggen dee kijer d'r uit! D'r kleren onger de vlakken en d'r lui hangden oppehaald an de stekels. Oplest krijten gien gebrek. Mar too we later een paar potjies mot brommels innemaakt hadden, was het leed gauw êliejen.

Nou meutjen, m'n brief is langer êwurren dan ik van plan was. As ik ôk eênmol begin komt'r gien ainde an. Wat dat betreft aer ik naer jou!

Ik hoop dat jelui het mot de inhoud eêns kunnen wezen en wij mekaar mot Keuninginnedag maggen zien.

Zeg de femielje mar vast wat'r an de hangd is, dan kunnen ze vast een bietjen wennen an d'r nijuwe zwager!

De complementen vur jou en Oôme en as vanous een stijve poes,

van je nicht Jannetje.

(eigen spelling van de auteur.)

HUIZE ERICA TE HUIZEN

Huize Erica, aan de Naarderstraat hoek Ericaweg, is gesticht door de Lutherse Diakonessen Inrichting te Amsterdam. Omdat de lezers en lezeressen van dit blad historische belangstelling hebben, volgt hieronder eerst in het kort de boeiende ontstaansgeschiedenis van het diakonessenwerk.

De grijze oudheid

Zo oud de mensheid is zijn er altijd wel personen geweest die in nood hebben verkeerdt, maar ook altijd mannen en vrouwen die, naar vermogen, hebben willen helpen. Denk maar eens aan de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. In het Grieks kennen we het woord 'diakonos', dat dienaar betekent. Daar dit Griekse woord geen vrouwelijke vorm kent zou men geneigd zijn te denken dat alleen mannen tot helpen zijn geroepen. Niets is minder waar, want de kerkvader Hieronymus (340-420) vertelde al dat er in het oosten diakonessen waren. Omstreeks 400 liet de knappe, kinderloze weduwe Olympias zich inzegenen tot diakones, terwijl ± 600 door een patriarch in Istanboel de diakonessenkerk werd gebouwd, ter ere van zijn zuster die diakones was. Rijke aristocratische dames in Rome wijdden zich ook aan werken van barmhartigheid. Fabiola bijvoorbeeld, later heilig verklaard, liet in Rome het eerste ziekenhuis bouwen, door haar gefinancierd, waarin zijzelf als verpleegster optrad. Later ging zij, evenals zo vele andere diakonen en diakonessen, in een klooster en werden monniken en nonnen. Sommige orden legden zich speciaal toe op de ziekenverpleging.

Na de reformatie zag Calvin in de diaken een helper in nood en wenste Luther dat er naast de prediking hulpverlening zou zijn door diakonen. Veel kwam hier niet van terecht totdat in 1836 te Kaiserswerth bij Düsseldorf door de predikant Theodor Fliedner (1800-1864) een tehuis werd geopend voor de opleiding van diakonessen tot verpleging van zieken, gevangenen, kinderen en bejaarden. Inmiddels had Johann Hinrich Wichern in zijn "Denkschrift" een programma neergelegd voor de inwendige zending, leidde diakonen op voor werk in tehuizen en stichtte in 1833 in Hamburg een tehuis voor verwaarloosde kinderen. In 1837 begon Johannes Evangelista Goszner met de opleiding van diakonessen in Berlijn en stichtte Wilhelm Löhne in 1853 een Vereniging voor Vrouwelijke Diakonie in Beieren met speciaal doel om armen en zieken te bezoeken.

Het huis te Kaiserswerth groeide het snelst en kreeg in 1869 een uitbreiding in Bielefeld in Westfalen, waar men zich speciaal toelegde op de verpleging van lijders aan vallende ziekte. Later kwamen er vestigingen te Stuttgart, Koningsbergen, Neuen-Dettelsau, Dresden, Kristiania (Oslo), terwijl diakonessen werden uitgezonden naar Palestina, Syrië en Egypte. In 1910 werkten in Kaiserswerth niet minder dan 1300 zusters, in Bielefeld 1220 en 4000 in de andere vestigingen. Naast hun sociale taken gaven diakonessen ook les in scholen voor hoger onderwijs, kweekscholen voor onderwijzeressen en in Bielefeld liefst 200 in "Kleinkinder-Schulen". Florence Nightingale (1820-1910), "the lady with the lamp", kreeg haar verpleegstersopleiding te Kaiserswerth.

Nederland

In ons land ontstonden onder invloed van het Réveil, een godsdienstige opwekkingsbeweging, diakonessenhuizen in Utrecht (1844), Den Haag (1865) met als besturende zuster mevrouw S.K. Bronovo naar wie later het huis is genoemd, Haarlem (1874), alsmede het huis Bethesda-Sarepta (1891) aldaar,

het opleidingshuis voor diakonen Meer en Bosch te Heemstede (1885) en Arnhem (1884). In Amsterdam de Lutherse Diakonessen Inrichting (1886) en de Nederlands Hervormde Diakonessen Inrichting (1891), Groningen (1888), terwijl in Rotterdam in 1893 een diakonessenhuis van start ging. Alle waren aangesloten bij het "Kaiserswerther Verband". Niet aangesloten diakonessenhuizen ontstonden in Leeuwarden, Breda, Hilversum, Leiden en in tal van andere plaatsen in ons land. Onder de oprichters vond men velen van adel, regenten en mensen uit rijke koopmansfamilies.

De Lutherse Diakonessen Inrichting in Amsterdam

Op initiatief van Ds. J.G.F. Rahn en met steun van een comité bestaande uit vijf personen, zijn in 1886 de eerste drie diakonessen uit Bielefeld naar Amsterdam gekomen om te arbeiden als wijkverpleegsters, aanvankelijk alleen voor de Evangelisch Lutherse gemeente aldaar. (In het eerste jaar deelden zij 12.500 turven uit en werden 27 gezinnen voorzien van spijskaartjes, kledingstukken, dekens, enz.) In 1887 werd "eene jonge dochter" naar Bielefeld gezonden als een start voor de opleiding van eigen zusters, terwijl in het volgende jaar werd opgericht de "Evangelisch Lutherse Vereniging voor Diakonessen, gevestigd te Amsterdam". In 1890 schonk het schatrijke echtpaar Borski-Sillem het benodigde geld voor aankoop van perceel Bloemgracht 65 als een tehuis voor de zusters, terwijl in 1892 daar enkele kamers werden ingericht voor zieken. Deze huisvesting was al spoedig te klein en het bestuur besloot een nieuw gebouw te stichten, bij het Vondelpark. Koopsom van de grond en bouw van een ziekenhuis, annex moederhuis en kapel vorderde fl. 245.000,- (in 1896!). Dat geld was er niet, maar de dames A.H. en M.H.A. Insinger (geparenteerd aan de Borski's) hadden al fl. 28.000,- geschonken voor uitbreiding van Bloemgracht 65 wat nu niet doorging. Mevrouw O.E. Borski-Sillem schonk nog eens fl. 100.000,- en de dames Insinger nog eens fl. 10.000,-, met de rente totaal fl. 140.000,-. De verkoop van Bloemgracht 65 bracht fl. 18.000,- op. Inclusief weer een gift van mevrouw Borski groot fl. 30.000,- werd aan schenkingen ontvangen fl. 57.000,-, terwijl mevrouw O.E. Borski-Sillem later nog eens giften verleende van in totaal fl. 47.000,-. Terecht werd zij in het jaarverslag van 1899 genoemd: de stichteres van dit huis. (De Borski's, Insingers, Sillems en de later te noemen Van der Vliets behoorden tot de rijkste families van ons land. Over hen zouden boeiende verhalen zijn te schrijven. Hier vermelden we slechts dat genoemde mevrouw Borski na haar dood in 1899 fl. 500.000,- legateerde aan het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam voor een oogheelkunde kliniek.)

Huize Erica

De Lutherse Diakonessen Inrichting groeide en bloeide, waarna men in 1906 overwoog het werk uit te breiden met een kinderherstellingsoord. Een familie die woonde in huize Nieuw Valkeveen aan de Huizerweg 34 te Naarden (vlakbij de Chemische Fabriek Naarden) stelde de tweede verdieping van hun buiten ter beschikking als "kinderstation". Drie zomers werd een dankbaar gebruik gemaakt van de geboden gastvrijheid. Het laatste jaar (1908) waren er 22 kinderen gedurende 679 verpleegdagen. (Sedert 1951 is dit fraaie buiten in bezit van de theosofische beweging in Nederland.)

In 1909 kon de grote villa Erica aan de Laarderweg in Bussum worden gekocht voor fl. 10.000,-. De penningmeester had maar fl. 3.000,- voor dat doel in kas en achtte het te weinig om te kunnen kopen. Mevrouw J.J. van der Vliet-Borski schonk fl. 5.000,-, waarvan fl. 2.000,- voor het kinderhuis, terwijl een door de diakonessen opgezette bazar nog eens fl. 2.000,-

*Bij de ingebruikneming van het nieuwe Kinderhuis in Huizen.
 Vierde van rechts voorzitter Kirberger, achtste dr Feltkamp, leidend arts van de
 L.D.I. Zittend pred.-dir. ds Isaachsen, achter hem moeder Lina, naast hem het
 meisje Inès Insinger. Links achter haar mevrouw C. T. Insinger-Röell, moeder van
 Johanna, die de eerste steen had gelegd.
 Foto mei 1914. In 1955 werd het opgeheven en verkocht.*

opbracht, zodat op 15 mei 1909 dit kinderhuis in gebruik kon worden genomen voor de opvang van Amsterdamse kindertjes die in die tijd nooit iets anders zagen dan de straat waarin zij woonden. Het kinderhuis bleek in een behoefte te voorzien, maar gelet op het grote aantal te plaatsen kinderen was ook dit huis spoedig te klein.

Het bestuur pakte de zaak thans groots aan en besloot in Huizen een royaal kinderhuis te laten bouwen, waarvoor op 15 augustus 1913 de eerste steen werd gelegd door de toen negenjarige "jongejuffrouw" Johanna, dochter van het bestuurslid mevrouw Insinger-Roëll. Ds. en mevrouw Rahn-Insinger hadden het bouwfonds gesteund met fl. 5.000,-, terwijl de eerder genoemde mevrouw van der Vliet-Borski het terrein ter grootte van 38.410 m² (!) ten geschenke gaf. De bouwkosten bedroegen fl. 50.000,-. W. Hamer was de architect van dit kinderherstellingsoord, dat van buiten, met zijn lange rechte oprijlaan, eer de indruk wekt van een deftig herenhuis. Het is wel in overeenstemming met de chique van de diakonessen die iets voornaams uitstraalden. Heel juist heeft eens iemand ze getypeerd: in een gewoon ziekenhuis gaan de doktoren voorop en komen de zusters achteraan; in de diakonessenziekenhuizen gaan de zusters voorop en komen de doktoren achter hen aan.

De naam van het huis, ERICA, prijkt nog altijd, in tegels gebakken, boven de hoofdingang, terwijl links en rechts daarvan, eveneens op tegels, staat:

KINDER

LUTHERSCHE

HERSTELLINGSOORD

DIAKONESSENINRICHTING

Laatstbedoelde teksten zijn thans weggeschilderd.

Op 20 mei 1914 werd het gebouw ingewijd, maar in augustus daaraanvolgend brak Wereldoorlog I uit en moest het pand worden ontruimd voor 50 Belgische vluchtelingen. In 1917 kreeg het bestuur weer de beschikking over het gebouw en kon een groot aantal kinderen uit de Amsterdamse Jordaan daar een bepaalde tijd in de natuur doorbrengen. In 1920 bood het huis onderdak aan Nederlandse, Duitse en Oostenrijkse kinderen voor herstel van hun zwakke gezondheid. In de daarop volgende jaren waren er gemiddeld 40 kinderen in diverse leeftijdsgroepen in het huis met 8 à 10 zusters.

Gedurende Wereldoorlog II deed het huis dienst als opvang voor kinderen uit het zwaar getroffen Rotterdam, later voor evacués uit Zeeland. In 1947 was huize Erica in handen van het weeshuis te Middelburg. Na renovatie kwam het in 1948 weer ter beschikking van de Lutherse diakonessen, maar de vaart was er uit. De tijd van kinderherstellingsoorden en vakantiekolonies bleek voorbij. Huize Erica werd tijdelijk ter beschikking gesteld van andere instanties als vakantieverblijf en daarna verhuurd aan het Blindeninstituut in Huizen voor debiele en slechtziende kinderen. Het bleef sukkelen, totdat het huis met de omringende grond in 1956 overging aan de koopman Jan Jacob van Leeuwen Boomkamp te Naarden. De opbrengst kwam ten goede aan het verbouwingsfonds voor het ziekenhuis in Amsterdam. Een jaar later verkocht van Leeuwen Boomkamp het geheel aan de Stichting Vakantiekinderfeest te Amsterdam en honderden Amsterdammertjes zullen daar ongetwijfeld een heerlijke tijd hebben doorgebracht. Als je in die tijd in de omgeving van Tames een groepje kinderen zag die, als een vogel zong, het hadden over een saasie (sijsje), om maar niet te spreken over een draafsaasie (een water-vogel), dan wist je meteen waar die kinderen vandaan kwamen en waar ze logeerden.

In 1986 heeft ook het Vakantiekinderfeest het gebouw met de grond verkocht. Nieuwe eigenaar is de Huizer bouwondernemer Coen Hagedoorn die verschillende bestemmingsplannen voor ogen heeft, welke echter nog in een pril stadium verkeren. Het gebouw staat thans leeg, heeft nog grandeur, maar de sporen van verval dienen zich reeds aan, terwijl de tuin een wildernis is.

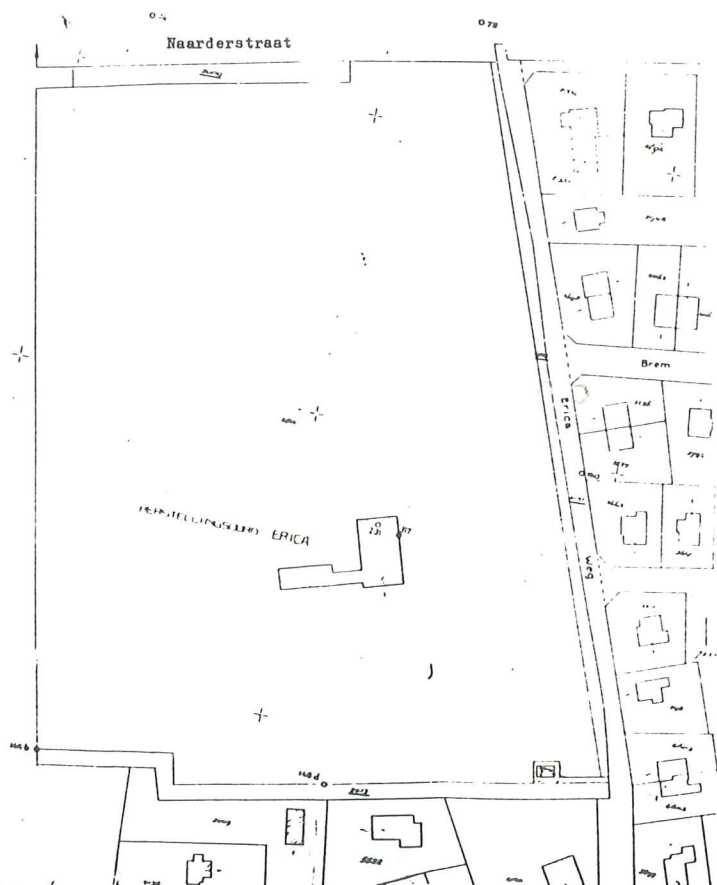
Diakonessen: exit

De diakones is goeddeels historie geworden. Jonge meisjes die zich tot dit werk aangetrokken gevoelen willen geen diakones worden, laat staan verplicht een uniform dragen en evenmin intern zijn in een Moederhuis. De band werd daardoor losser waartoe de emancipatiegedachte, hun vorming, de moderne salaris- en pensioenregelingen niet weinig hebben bijgedragen. Hun sociale taken zijn goeddeels overgenomen door de gemeentelijke sociale diensten, alleen de ziekenverzorging bleef. De kosten zijn echter door particuliere instellingen niet meer te dragen en die ziekenhuizen zien zich genoodzaakt te fuseren. Het ziekenhuis van de Lutherse diakonessen bijvoorbeeld zal met nog twee ziekenhuizen in Amsterdam-Noord een geheel nieuwe ziekenhuis gaan bouwen. De diakonessen hebben hun tijd gehad en men kan daar treurig over doen, maar hun zegenrijke arbeid is niet tevergeefs geweest. Tot in het begin van de 18e eeuw bestonden gasthuizen uit grote ziekenzalen met doorgaans volkomen ongeschoolde oppassers en slechts een enkele, evenmin geschoolde, vrouw. Bovendien was de hygiëne ver te zoeken. Geen meisje dacht erover om daar te gaan werken. Fliedner, von Bodelschwingh (1831-1910), de grote man van Bielefeld, en hun medewerkers hebben de aanzet gegeven dat jonge vrouwen konden worden gevormd tot vakbekwame verpleegsters, terwijl met steun van de diakonessen-instellingen een aantal uitstekende ziekenhuizen tot stand is gekomen, die de toets der kritiek volkomen konden doorstaan.

M. Heijder

Geraadpleegde literatuur: o.a. Dr. Ant. Johannes, Luthers Diakonessenwerk (1986).

Gedeelte van de kadastrale kaart waarop de grootte van het bij huize Erica behorende terrein voor zichzelf spreekt.

Presentatie-avond van de Werkgroep Klederdracht Eem- en Gooiland

Op 25 november 1987 stelt de Historische Kring Blaricum deze werkgroep in de gelegenheid zich te presenteren. Dat houdt het volgende in:

- er wordt iets verteld over het ontstaan van de werkgroep, de ontwikkelingen tot nu toe en de plannen voor de toekomst;
- met behulp van een serie dia's wordt verteld uit welke onderdelen de verschillende klederdrachten bestaan;
- na de pauze laat een aantal mensen in diverse drachten nog eens in levende lijve zien hoe deze kleding gedragen werd;
- tijdens deze avond zal ook een groot deel van het bezit van de Historische Kring Blaricum tentoongesteld worden.

Alle belangstellenden zijn van harte welkom in het Vitusgebouw, Kerklaan 10, Blaricum, om 20.00 uur.

N.B. voor belangstellenden uit Huizen: in deze werkgroep doen wel twee mensen uit Huizen mee, maar de Huizer klederdracht wordt in eerste instantie buiten beschouwing gelaten, omdat daarnaar in Huizen al veel onderzoek verricht is en nog gedaan wordt. Het Bestuur hoopt gedurende het volgende seizoen deze werkgroep ook te kunnen uitnodigen zich in onze Kring te presenteren. Wij houden u op de hoogte.

Presentatie-avond van de Werkgroep Klederdracht Eem- en Gooiland

Op 25 november 1987 stelt de Historische Kring Blaricum deze werkgroep in de gelegenheid zich te presenteren. Dat houdt het volgende in:

- er wordt iets verteld over het ontstaan van de werkgroep, de ontwikkelingen tot nu toe en de plannen voor de toekomst;
- met behulp van een serie dia's wordt verteld uit welke onderdelen de verschillende klederdrachten bestaan;
- na de pauze laat een aantal mensen in diverse drachten nog eens in levende lijve zien hoe deze kleding gedragen werd;
- tijdens deze avond zal ook een groot deel van het bezit van de Historische Kring Blaricum tentoongesteld worden.

Alle belangstellenden zijn van harte welkom in het Vitusgebouw, Kerklaan 10, Blaricum, om 20.00 uur.

N.B. voor belangstellenden uit Huizen: in deze werkgroep doen wel twee mensen uit Huizen mee, maar de Huizer klederdracht wordt in eerste instantie buiten beschouwing gelaten, omdat daarnaar in Huizen al veel onderzoek verricht is en nog gedaan wordt. Het Bestuur hoopt gedurende het volgende seizoen deze werkgroep ook te kunnen uitnodigen zich in onze Kring te presenteren. Wij houden u op de hoogte.
